

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Solidariteit in het pensioenstelsel

1 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- het noemen van onder- respectievelijk oververtegenwoordiging van de respondenten uit het onderzoek naar geslacht / leeftijd / opleidingsniveau met percentages uit tabel 1 1
- de constatering dat deze percentages daardoor niet representatief zijn dus niet generaliseerbaar naar alle werkzame personen in Nederland. Dus de resultaten voldoen niet aan de wetenschappelijke eis van representativiteit die aan onderzoek wordt gesteld 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Uit het kenmerk leeftijd blijkt dat 0,7% van de respondenten in het onderzoek de leeftijd heeft van 16-24 jaar ten opzichte van 15,6% van de werkzame personen in Nederland. De jongeren van deze leeftijdsgroep zijn dus ondervertegenwoordigd in het onderzoek. / De leeftijdsgroepen 35-44 jaar (31,7% van de respondenten versus 22,2% van de werkzame personen in Nederland) en 55-64 jaar (23,5% van de respondenten versus 16,3% van de werkzame personen in Nederland) zijn oververtegenwoordigd in het onderzoek 1
- Uit deze percentages blijkt dat de steekproef niet representatief is, dus niet generaliseerbaar naar alle werkzame personen in Nederland. Dat is een wetenschappelijke eis die aan onderzoek gesteld wordt. Daarom zeggen de SCP-onderzoekers dat men terughoudend moet zijn met het generaliseren van de bevindingen naar alle werkzame personen in Nederland.
(Om de resultaten te kunnen generaliseren moet een wetenschappelijk onderzoek representatief zijn of met andere woorden de steekproef dient een dwarsdoorsnede te zijn van de totale onderzoekspopulatie.) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

2 maximumscore 3

een juist antwoord bevat:

een conclusie over de mate van binding in de Nederlandse samenleving met behulp van

- het hoofdconcept binding en een voorbeeld uit tekst 1 1
- het kernconcept sociale institutie en een voorbeeld uit tekst 1 1
- het kernconcept sociale cohesie en een voorbeeld uit figuur 1 1

voorbeeld van een juist antwoord:

De mate van binding in de Nederlandse samenleving is sterk, omdat vanwege het pensioenstelsel de burgers sterk **afhankelijk** zijn **van de overheid en van elkaar**. Iedere burger heeft recht op AOW (r. 20-25) 1

- het Nederlands pensioenstelsel een voorbeeld is van een sociale institutie (geïnstitutionaliseerde solidariteit). Het pensioenstelsel kan gezien worden als een sociale institutie, namelijk **een geheel van formele wettelijke regels die het gedrag van mensen en hun onderlinge relaties rond het pensioenfonds reguleren**.

De regels over het pensioenstelsel bepalen bijvoorbeeld dat iedere burger recht heeft op AOW (r. 22-25) of dat het aanvullend pensioen gebaseerd is op solidariteit (r. 35-43) 1

- uit figuur 1 blijkt dat een meerderheid van de werknemers (mannen circa 68%, vrouwen circa 63%) vindt dat solidariteit binnen het pensioenfonds belangrijk is. Deze opvatting van solidariteit drukt uit dat een meerderheid van de werknemers in Nederland **zich verantwoordelijk voelt voor elkaars welzijn** 1

Vraag	Antwoord	Scores
3	maximumscore 2	
	een juist antwoord bevat:	
	A	
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg op grond van een beschrijving van de functionalistische benadering dat het wel waarschijnlijk is dat de onderzoeksvraag over figuur 1 door een functionalist zou zijn gesteld 	1
	B	
	<ul style="list-style-type: none"> • een uitleg op grond van een beschrijving van de marxistische benadering dat het wel of niet waarschijnlijk is dat de onderzoeksvraag over figuur 1 door een marxist zou zijn gesteld 	1
	voorbeeld van een juist antwoord:	
	A	
	<ul style="list-style-type: none"> • Het is wel waarschijnlijk dat een functionalist deze onderzoeksvraag zou stellen, omdat functionalisten geïnteresseerd zijn in waarden en opvattingen die collectief worden gedragen en daarmee zorgen voor binding in een samenleving. De onderzoeksvraag naar hoe belangrijk werknemers de waarde solidariteit in het pensioenfonds vinden, is een indicator van binding. Bindingen zijn volgens de functionalisten de kern van elke samenleving 	1
	B	
	<ul style="list-style-type: none"> • Het is wel waarschijnlijk dat een onderzoeker vanuit de marxistische benadering deze onderzoeksvraag zou stellen, omdat marxisten geïnteresseerd zijn in verschillen in steun van het solidariteitsprincipe - verschillen in bindingen - tussen verschillende groeperingen in de samenleving. Voor marxisten zijn bindingen gekoppeld aan groeperingen die elk andere belangen hebben (De groep oudere werknemers, die tussen 55 en 64 jaar hechten meer belang aan het handhaven van de bestaande pensioenregelingen dan de groep jongere werknemers.) / Met het antwoord op deze onderzoeksvraag kunnen marxisten vaststellen of werknemers voldoende solidair zijn, dus of er voldoende binding is in de samenleving. Marxisten stellen het ontbreken van binding centraal en proberen te verklaren hoe dat komt. Indien de verschillende categorieën werknemers verschillend denken over solidariteit in het pensioenfonds kan dit volgens marxisten wijzen op belangentegenstellingen tussen groepen in de samenleving (bijvoorbeeld op grond van opleidingsniveau) en de conflicten die daaruit voortvloeien 	1
	of	
	<ul style="list-style-type: none"> • Deze onderzoeksvraag zal waarschijnlijk niet door een onderzoeker vanuit de marxistische benadering gesteld worden omdat marxisten niet geïnteresseerd zijn in gemeenschappelijke gedeelde waarden en normen. Marxisten zijn meer geïnteresseerd in het onderzoeken van (structurele) conflicten die er tussen verschillende groepen kunnen bestaan 	1

Vraag	Antwoord	Scores
4	<p>maximumscore 2 een juist antwoord bevat:</p> <p>A</p> <ul style="list-style-type: none"> • de derde ontwikkeling van het democratiseringsproces: het noemen van het ontstaan van de verzorgingsstaat of de invoering van sociale grondrechten <p>B</p> <ul style="list-style-type: none"> • een uitleg van een kenmerk van de derde ontwikkeling: een veranderende rol van de overheid die zich inzet om sociale rechten te garanderen, met een voorbeeld uit tekst 1 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <p>A</p> <ul style="list-style-type: none"> • het ontstaan van de verzorgingsstaat / de invoering van sociale grondrechten <p>B</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het ontstaan van de verzorgingsstaat houdt in dat de overheid zich verplicht tot een maximale inzet om de sociale grondrechten van de burger te garanderen. In de tekst staat dat de overheid zich nadrukkelijk gaat bemoeien met het arbeidspensioen (r. 10-17) 	<p>1</p> <p>1</p>
5	<p>maximumscore 3 een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat de sociaaldemocratische stroming het meest herkenbaar is in pijler 1 (de AOW) met gebruik van een uitgangspunt van deze stroming • een uitleg dat de confessionele stroming het meest herkenbaar is in pijler 2 (aanvullend pensioen) met gebruik van een uitgangspunt van deze stroming • een uitleg dat de liberale stroming het meest herkenbaar is in pijler 3 (individuele pensioenverzekering) met gebruik van een uitgangspunt van deze stroming 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een juist antwoord:

- In de wettelijk verplichte AOW (pijler 1) is de sociaaldemocratische stroming het meest herkenbaar. Een van de uitgangspunten van de sociaaldemocratie is de leidende rol van de overheid bij het organiseren van solidariteit dus de overheid zorgt voor een basispensioen voor iedereen 1
- Het aanvullend pensioen (pijler 2) is het meest herkenbaar bij de confessionele stroming. Uitgangspunt van deze stroming is gespreide verantwoordelijkheid. De overheid legt de regeling en uitvoering van het aanvullend pensioen neer bij organisaties van het maatschappelijk middenveld (werkgevers- en werknemersorganisaties) 1
- In de individuele pensioenverzekering (pijler 3) is de liberale stroming het meest herkenbaar, namelijk het liberale uitgangspunt van de eigen verantwoordelijkheid van de burger 1

6 maximumscore 4

een juist antwoord bevat:

- het noemen van het kernconcept modernisering 1
- een uitleg dat de daling van het aantal kinderen en de introductie en het wijdverbreide gebruik van de anticonceptiepil samenhangen met een element van het kernconcept modernisering 1
- het noemen van het kernconcept individualisering 1
- een uitleg dat de daling van het aantal kinderen en de introductie en het wijdverbreide gebruik van de anticonceptiepil samenhangen met het kernconcept individualisering 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- modernisering 1
- Als gevolg van de introductie en het wijdverbreide gebruik van de anticonceptiepil kon het aantal geboorten beter gereguleerd worden. De introductie van de anticonceptiepil is een voorbeeld **van een wetenschappelijke vernieuwing** die heeft geleid tot een proces van maatschappelijke verandering (minder kinderen). Dit is een element van modernisering 1
- individualisering 1
- De daling van het aantal kinderen – mogelijk gemaakt door de introductie van de anticonceptiepil – hangt samen met individualisering: **mensen gingen in toenemende mate het leven naar eigen inzicht vormgeven**. Vanaf de tweede helft van de jaren 60 van de vorige eeuw kozen mensen **bewuster** welke samenlevingsvorm ze willen en of ze wel of geen kinderen nemen 1